higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

# NASIENRIGLYN

## NASIONALE SERTIFIKAAT

## OPVOEDKUNDIGE SIELKUNDE N5

## 20 NOVEMBER 2018

**Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.**

Kopiereg voorbehou

## AFDELING A

## VRAAG 1

| | | |
|---|---|---|
| 1.1 | 1.1.1 | Waar |
| | 1.1.2 | Waar |
| | 1.1.3 | Waar |
| | 1.1.4 | Onwaar |
| | 1.1.5 | Waar |
| | 1.1.6 | Onwaar |
| | 1.1.7 | Onwaar |
| | 1.1.8 | Waar |
| | 1.1.9 | Onwaar |
| | 1.1.10 | Onwaar |

(10 × 2) (20)

| | | |
|---|---|---|
| 1.2 | 1.2.1 | B |
| | 1.2.2 | A |
| | 1.2.3 | C |
| | 1.2.4 | B |
| | 1.2.5 | C |
| | 1.2.6 | B |
| | 1.2.7 | C |
| | 1.2.8 | B |
| | 1.2.9 | A |
| | 1.2.10 | B |

(10 × 2) (20)

| | | |
|---|---|---|
| 1.3 | 1.3.1 | D |
| | 1.3.2 | H |
| | 1.3.3 | G |
| | 1.3.4 | A |
| | 1.3.5 | K |
| | 1.3.6 | B |
| | 1.3.7 | I |
| | 1.3.8 | C |
| | 1.3.9 | E |
| | 1.3.10 | F |

(10 × 1) (10)
**[50]**

**TOTAAL AFDELING A: 50**

## AFDELING B

## VRAAG 2

2.1
- Wie hulle is
- Wat hulle bekwaamhede (vaardighede) is
- Wat hulle van die gemeenskap kan verwag
- Wat die samelewing van hulle verwag (4 × 2) (8)

2.2
- Koerante
- Tydskrifte
- Televisie
- Boeke
- Internet/Sosiale media
- Radio (Enige toepaslike 5 × 1) (5)

2.3
- Samewerking, byvoorbeeld hulle leer om met ander kinders saam te werk tot hul wedersydse voordeel
- Hulpvaardigheid: Bereid om ander met take te help
- Bereidheid om speelgoed te gee en deel (3 × 2) (6)

2.4
- Stadium 1: Baba: 0 tot 2 jaar – vertroue versus wantroue
- Stadium 2: Kleuter: 2 tot 3 jaar – outonomie versus skuld en skaamte
- Stadium 3: 3 tot 6 jaar – inisiatief versus skuld (3 × 2) (6)

2.5
2.5.1 C
2.5.2 A
2.5.3 D
2.5.4 B
(4 × 2) (8)

2.6 2.6.1
- Dit is 'n manier om emosionele stres te verlig deur mense te help om oor hul probleme te praat en uitdrukking aan hul gevoelens te gee.
- Psigoterapeute leer hul pasiënte baie goed ken, omdat intieme kennis gedeel word. (Enige 1 × 3) (3)

2.6.2
- Indien dit deur 'n gekwalifiseerde beroepspersoon gedoen word, kan dit mense help om hulself te verstaan.
- Die beroepspersoon is objektief. (Enige 1 × 2) (2)

2.6.3
- Dit is tydrowend.
- Die pasiënt kan oneerlik wees. (2 × 2) (4)

2.7
- Vraelyste
- Opnames
- Onderhoude (3)

2.8
- Ontwikkel die vermoë om meer komplekse daaglikse situasies te hanteer.
- Beplan aktiwiteite vrywillig.
- Vermy aktief dinge wat skadelik is.
- Ontwikkel maniere om nuwe situasies te hanteer.
- Beheer die id en kan sy eise beperk.
- Leer om bevrediging uit te stel en frustrasie en teleurstelling te hanteer.
- Harmoniseer/versoen die plesierbeginsel teenoor realiteitsbeginsel en bereik groter selfbeheersing
- Ouerwordende kind Growing older child (Enige toepaslike 5 × 1) (5)

**[50]**

**VRAAG 3**

3.1
- Reseptiewe taalbegrip: Die kind se begrip van die gesproke of geskrewe woord, byvoorbeeld luistervaardighede.
- Ekspressiewe taalbegrip: Dit wat die kind sê of later skryf, byvoorbeeld die gesproke taal. (2 + 2) (4)

3.2
- Stemtoon
- Liggaamshouding
- Gebare en liggaamsbewegings
- Gesigsuitdrukkings
- Oogkontak (5 × 2) (10)

3.3
- Praat so dikwels moontlik met die kind oor dinge waarin hy of sy tands belangstel, of terwyl hy of sy besig is met aktiwiteite.
- Lees vir die kind stories voor. Gebruik prenteboeke om gesprekke aan te wakker.
- Praat stadig.
- Herhaal woorde dikwels.
- Gebruik eenvoudige taal en hou die kind se ontwikkelingsvlak in gedagte.
- Bied aan die kind geleenthede om te praat.
- Moedig die kind aan om te praat.
- Moedig dialoog aan deur vrae te vra.
- Rig versoeke wat die kind aanmoedig om verbaal te reageer.

(Enige toepaslike 6 × 2) (12)

3.4 3.4.1
- Kind leer die taal wat in sy omgewing gepraat word.
- Kind se taal weerspieël sy opvoedkundige milieu.
- Word die kind aan verskeie boeke blootgestel?
- Kry hy of sy genoeg geleentheid vir spel, verkenning en ontdekking?
- Is daar 'n volwassene wat genoeg tyd saam met die kind spandeer? (Enige toepaslike 4 × 1) (4)

3.4.2
- Die opvoeder moet die moeite werd wees om te volg.
- Hoe beter die model, hoe beter sal die kind se spraak wees.
- Dit is die kind se verantwoordelikheid om die kind te begelei en te lei in sy of haar taalverwerwing.
- Volwassenes moet geleenthede vir taalstimulering bied.

(Enige toepaslike 3 × 1) (3)

3.4.3
- Die goed aangepaste kind begin vinniger praat en praat meer as die kind wat persoonlikheids- en aanpassingsprobleme ondervind.
- Die kind se spraak is ook 'n aanduiding van sy geestes-gesondheid.
- 'n Skaam, teruggetrokke kind praat minder as een wat meer van 'n ekstrovert is. (3)

3.5
- Saamgestelde tweetaligheid
- Newegeskikte tweetaligheid
- Ondergeskikte tweetaligheid (3 × 2) (6)

3.6
- Sukkel om woorde se betekenis te leer.
- Doen dieselfde ding oor en oor, soos om dieselfde ding oor en oor te sê.
- Beweeg arms en liggaam op 'n bepaalde manier.
- Sukkel om by veranderinge aan te pas, soos om nuwe kossoorte te beproef, 'n substituutonderwyser te hê of as speelgoed uit hul gewone plekke verskuif word. (4 × 2) (8)

**[50]**

**VRAAG 4**

4.1
- Fisiese ryping/maturasie
- Seksuele/geslagtelike veranderings
- Kognitiewe veranderings
- Sosiale veranderings (4)

4.2 Positiewe selfbegrip
- Akademies suksesvol
- Beter sosiale integrasie
- Meer selfvertroue en nie bang om hul menings te lug nie

Negatiewe selfbegrip
- Hoë vlakke van angstigheid
- Beter sosiale integrasie
- Het baie selfvertroue en nie bang om hul menings te lug nie

(2 × 3) (6)

4.3
- Dien as 'n verwysing wat aan die adolessent die geleentheid bied om sy of haar eie gedrag, probleme, behoeftes en doelwitte te evalueer.
- Die portuurgroep se belangrikheid neem toe as gevolg van veranderings in die struktuur van die samelewing, soos gebroke huise, enkelouergesinne.
- Konformiteit met portuurgroep die grootste tydens adolessensie weens gebrek aan onafhanklikheid en selfvertroue
- Kan positiewe invloede op die adolessent hê.
- Kan daartoe lei dat die adolessent by roekelose en antisosiale gedrag betrokke raak.
- Die groep kan waardes beklemtoon wat nie op volwassenheid betrekking het nie. (4 × 2) (8)

4.4
- Buigsaamheid
- Humor
- Verdraagsaamheid
- Simpatie
- Selfvertroue sonder hooghartigheid
- Opgewektheid
- Inisiatief
- Lewenslus
- Entoesiasme
- Aantreklike fisiese voorkoms (10)

4.5
- Leier: 'n Aanvaarde lid van die groep wat die groep se ideale meer as die ander groepslede verteenwoordig.
- Volgeling: 'n Aanvaarde lid van die sosiale groep waarmee hulle geïdentifiseer word. Hulle behou hul status mits hulle bereid is om dít te doen wat die meerderheid van die groepslede wil hê hulle moet doen. en solank as wat hulle die leier volg. (2 + 2) (4)

4.6
- Stresvolle lewensgebeure
- Probleme in daaglikse lewe
- Stres by die werk
- Stres by die huis (huishoudelike stres)
- Omgewingsgebeure/situasies (5)

4.7 Fisiese uitwerkings
- Hoë bloeddruk
- Laer immuniteit
- Migraine
- Asma
- Hartsiekte
- Spysverteringsiektes
- Aknee
- Versteurde slaappatrone
- Sweet sonder inspanning
- Uitputting/Gebrek aan energie
- Duiseligheid, hartkloppings en naarheid (Enige toepaslike 5 × 1) (5)

Emosionele uitwerkings
- Algehele pessimisme
- Depressie
- Eensaamheid
- Buierigheid
- Huilerigheid
- Gebrek aan entoesiasme vir aktiwiteite wat voorheen geniet is
- Sukkel om besluite te neem
- Gevoelens van hulpeloosheid
- Uiterste irritasie oor klein dingetjies
- Onvermoë om te kommunikeer
- Antisosiale gedrag
- Swak selfbeeld (Enige toepaslike 5 × 1) (5)

4.8
- Kerngesin
- Poligame gesin
- Uitgebreide gesin
- Enkelouergesinne
- Stiefgesinne
- Saamwoon
- Dieselfdegeslag-gesinne (Enige toepaslike 3 × 1) (3)

**TOTAAL AFDELING B: 150**
**GROOTTOTAAL: 200**

Kopiereg voorbehou